

Bildande av Långvråns naturreservat i Motala kommun

Länssstyrelsen Östergötlands beslut

Länssstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länssstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet. Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länssstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 4.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länssstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken Länssstyrelsens beslut från 31 januari 1992 [dnr 2310-2725-91] om naturreservatet Långvrån med tillhörande skötselplan samt Länssstyrelsens beslut från 6 september 2013 [dnr 511-3882-13 (0583-212)] om fastställande av ny skötselplan för Långvråns naturreservat.

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer kopplade till ädellövskogar och ädellövlundar med gläntor och hävdhistorik. Biologisk mångfald knuten till ädellövskog, äldre ädellövträd och för naturmiljön typiska kärlväxter ingår som en särskild del i syftet. Livsmiljöer och arter som ingår i EU:s nätverk för Natura 2000 ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och andra skadliga åtgärder och i delar utvecklas genom

naturvårdande skötsel som efterliknar naturliga processer och hävdhistorik samt genom intern dynamik. Åtgärder för att gynna äldre ädellövträd och den biologiska mångfalden, särskilt den typiska markfloran, kommer att bli aktuella. Åtgärder för att genomföra hydrologisk restaurering kan bli aktuella. Omvälvande störningar i form av bland annat svamp- och insektsangrepp eller storm kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, det är en del av skogens utveckling.

Skälen enligt 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken

Långvrån hyser framförallt stora botaniska värden men är även en viktig lokal för fågel. Lövlunden utgör en mycket värdefull naturmiljö i form av en refug för växter och djur i ett i övrigt intensivt odlat slättlandskap. Naturtyperna i reservatet ingår i en grön infrastruktur för ädellövskog. Det innebär bra förutsättningar för en stor andel av de hotade och skyddskrävande arter som lever i denna naturtyp att kunna fortleva i landskapet i livskraftiga bestånd.

Reservatet är ett Natura 2000-område med namnet Långvrån och sitekod SE0230082. Följande livsmiljötyper och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är kända i området:

9020 - Nordlig ädellövskog*

*) = Prioriterad art eller livsmiljötyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete.

Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av reservatsbildningen och den naturvårdsskötsel som möjliggörs.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja, dika, dränera, dämna eller utföra annan mekanisk markbearbetning i mark;
2. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
3. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn, väg eller ledning i luft, mark eller vatten;
4. framföra motordrivet fordon;
5. anordna upplag;
6. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
7. anlägga väg, stig, campingplats eller uppställningsplats för husvagnar;
8. ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området;
9. bedriva fågeljakt.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. naturvårdande skötsel i form av friställning av vidkroniga ljusgynnade träd, röjning och ringbarkning;
3. hävd genom bete och/eller slåtter samt tillhörande skötsel till hävdade marker;
4. småskaliga riktade åtgärder för hotade arter kan bli aktuella i delar av området, såsom småskalig markstörning, holkar,

sandbäddar för pollinerare och stödplantering eller sådd av hotade arter;

5. bekämpning av invasiva eller för området främmande arter;
6. åtgärder för att skydda kultur- eller fornlämning från skada som att ta ner träd som växer i eller hota falla över lämningen;
7. hydrologisk restaurering av påverkade marker;
8. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder.

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
2. plocka och gräva upp kärlväxter, plocka mossor, lavar eller svampar med undantag av matsvamp;
3. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, sten eller markskikt eller att flytta sten;
4. tälta eller ställa upp husvagn;
5. framföra eller parkera motordrivet fordon annat än på iordningsställd parkeringsplats;
6. göra upp eld;
7. rida;
8. samla insekter eller andra ryggradslösa djur;
9. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av föreskrifter under B. Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för att samla enstaka individer ryggradslösa djur eller enstaka exemplar av kryptogamer för artbestämning.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med stöd av terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, får efter avstämning med förvaltaren fällas och placeras inom naturreservatet.

Upplysning om andra gällande bestämmelser

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng. Enligt fridlysningsbestämmelserna är alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen. Enligt 7 kap 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan komma att krävas för verksamheter som inte är begränsade i föreskrifterna.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 4.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av Långvråns naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och med gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Långvråns naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att allemansrätten inte väsentligt påverkas av beslutet.

Agenda 2030, miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av Långvråns naturreservat är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Det är också en del av uppfyllandet av FN:s konvention om biologisk mångfald och de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030 och då särskilt mål nummer 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Länsstyrelsen bedömer att Långvråns naturreservat bidrar med flera olika ekosystemtjänster tack vare bevarande av biologisk mångfald och varierande miljöer som är basen för många andra ekosystemtjänster. Skogsmiljöerna fungerar som livsmiljö men även som en form av klimatanläggning och reningsverk. De olika livsmiljöerna fyller funktioner som lek- bo-, skydds- och rastplatser. Bevarandet av en variation av livsmiljöer och en hög biologisk mångfald bidrar till ett landskap som är generellt bättre rustat för klimatförändringar.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Fastigheten där Långvråns naturreservat idag ligger ägdes tidigare av Svenska kyrkan. De boende på torpet Långvrån skötte under lång tid området som en äng vilket gjort att den fick namnet Ekmans äng. Med tiden växte ängen igen och utvecklades till den rika slättlund som finns idag, en naturtyp som är sällsynt. Under början av 1980-talet sålde kyrkan ut ett antal småfastigheter och då de höga naturvärdena var kända erbjöds staten att köpa fastigheten vilket gjordes 1983.

Reservatsbildning

Långvråns naturreservat bildades 1992 och förvaltaren var då Skogsvårdsstyrelsen. Förvaltningen har i ett senare skede överlåtits till Länsstyrelsen.

Motivering till beslutet

Det gällande beslutet om Långvråns naturreservat är beslutade 1992 och 2013. Långvrån naturreservat utgör även ett Natura 2000-med samma namn (SE0230082) och aktuell bevarandeplan fastställdes 2018.

Långvråns skötselplan från 1992 utgör juridiskt en del av reservatsbeslutet 1992-01-31 enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken eftersom hänvisningar till skötselplanen finns med i beslutets A och B-föreskrifter. Men alla föreskrifter bör vara fristående från skötselplanen så att fastighetsägaren, utifrån vad som anges enbart i beslutsdokumentet, ska veta vad denne ska tåla enligt 7 kap 6 § miljöbalken. De nya B-föreskrifterna möjliggör dessutom tillägg av

skötsel i form av exempelvis hydrologisk återställning och bekämpning av för området invasiva arter. Skötselplanen ska från och med nu kunna uppdateras fristående från beslutet.

Något utskrivet syfte finns inte i de gällande reservatsbeslutet från 1992 eller 2013. Dock finns ett syfte i skötselplanen som beslutades 2013, men den juridiska giltigheten är på grund av detta tveksam. Det finns inte heller någon tydlig förvaltningsinriktning för reservatet i beslutet. Länsstyrelsen finner det lämpligt att komplettera syftet med naturreservatet så att det inkluderar fler av de höga naturvärdena som finns i området samt att förtydliga att syftet med naturreservatet även är att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd.

Ändringar i A-föreskrifter

Det har tidigare inte funnits någon föreskrift som förbjuder jakt i reservatet. Dock står det både i skötselplanen från 1992 och 2013 att all jakt är förbjuden. Bedömningen har gjorts att det i A-föreskrifterna är rimligt att endast förbjuda fågeljakt då reservatet utgör en viktig häcknings- och rastmiljö för många fågelarter. Att tillåta jakt på exempelvis klövvilt bedöms motiverat ifall det behövs för att förhindra vegetationsskador i reservatet.

I beslutet från 1992 framgår det i a-föreskrifterna att det är förbjudet att *utnyttja området som bete* (A7). Länsstyrelsen har dock i sin förvaltning av området sett att flera naturvärden skulle gynnas av ett extensivt bete då igenväxning skulle förhindras och flera krävande kärlväxter skulle gynnas. På grund av detta har denna föreskrift (A7) inte tagits med i det nya beslutet.

Ändringar i B-föreskrifter

De B-föreskrifter som anges i reservatsbeslutet från 1992 omfattar inte alla skötselåtgärder som krävs för reservats vård och skötsel. De nya B-föreskrifterna anger tydligare vilka åtgärder som kan komma att genomföras i området och möjliggör dessutom tillägg av skötsel i form av bland annat möjlighet till bete och slåtter, hydrologisk återställning och bekämpning av invasiva och för området främmande arter.

Att tillåta bete och slåtter ger bättre möjligheter att gynna de grova ädellövträd och den krävande markflora som finns i reservatet gentemot att det tidigare beslutet (1992) där det bara var tillåtet med

avverkning och röjning. En blandning av dessa åtgärder bedöms kunna resultera i bästa möjliga skötsel för området och dess höga naturvärden där igenväxning är ett av de största hoten.

I reservatet finns ett antal dränerande diken som kan ha negativ påverkan på naturvärdena. Möjligheten till att genomföra hydrologisk restaurering har därför lagts till som en möjlig åtgärd.

Invasiva eller andra, för reservatet, främmande arter kan komma att hota naturvärden i området och därmed bli ett problem sett utifrån naturreservatets syfte. Föreskrifterna för naturreservatet bör därför möjliggöra för att vid behov kunna vidta åtgärder för att bekämpa för området invasiva eller främmande arter.

Ändringar i C-föreskrifter

För att stärka skyddet för de höga naturvärdena i reservatet har flera C-föreskrifter lagts till i det nya beslutet.

Två generella föreskrifter som numera brukar finnas med i reservatsbesluten och som har lagts till i detta beslut handlar om att man inte får *bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar (C1)* samt att det krävs tillstånd för att *utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet (C11)*. Länsstyrelsen bedömer att det är rimligt att införa dessa begränsningar för att skydda områdets höga naturvärden.

I detta reservat har Länsstyrelsen även bedömt att det är rimligt att göra ett tillägg till föreskriften C2 om att det varken är tillåtet att *plocka* eller gräva upp kärlväxter. Bedömningen är att detta blir tydligare gentemot både allmänheten och förvaltaren vad som gäller och att sällsynta arter inte riskerar att plockas tillsammans med vanligare arter.

Som ett led i att förhindra ett för stort slitage på områdets naturvärden samt med tanke på naturmiljöns beskaffenhet så gör Länsstyrelsen bedömningen att det inte ska vara tillåtet att anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet inom reservatet.

Ändringar i D-föreskrifter

I det ursprungliga beslutet finns så kallade D-föreskrifter vilket innebär bestämmelser jämlikt 7 § naturvårdskungörelsen om vård

och förvaltning. Dessa föreskrifter motsvaras av den nya skötselplanen som fastställs i och med detta beslut med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4-6 §§, om det finns synnerliga skäl. Länsstyrelsen anser att det finns synnerliga skäl att upphäva det gällande beslutet om Långvråns naturreservat för att ersätta detta med ett nytt beslut med tydligt syfte, utvecklade skäl och föreskrifter samt att besluta om en ny skötselplan så att naturvärdena vårdas och inte riskerar att försvinna.

Det nya beslutet kan på ett bättre sätt vårda och skydda de prioriterade bevarandevärdena som det gällande beslutet avsågs att skydda och det innefattar exakt samma geografiska område som det gällande beslutet. Skötselplanen för naturreservatet ska från och med nu kunna uppdateras fristående från beslutet vilket även möjliggör att ny kunskap om naturvård kan implementeras om så behövs.

Länsstyrelsen beslutar om naturreservatets skäl, föreskrifter och skötselplan vilket gynnar reservatets naturvärden. Detta beslut kommer att i större utsträckning harmonisera med gällande bevarandeplan och möjliggöra att den skötsel som behövs för att bevara och förstärka områdets naturvärden kan genomföras.

Ett nytt beslut med syfte, skäl och föreskrifter samt tillhörande skötselplan för reservatet har därmed utformats.

Konsekvensutredning för upphävande av beslut

- Tydligare syfte och tydligare vilka åtgärder som ska genomföras för att uppnå syftet.
- Möjliggör långsiktig förvaltning av utpekade naturvärden i naturreservat och förhindrar att naturvärdena försvinner på grund av motsägelsefulla skrivningar i syfte, mål och sköselförslag.
- Uppenbara fördelar för biologisk mångfald, främst för arter kopplade till naturtypen nordlig ädellövskog.
- Långvråns naturreservat ägs av Naturvårdsverket och ingen ny ersättningssituation uppstår vid revideringen av beslutet för reservat. Ett förtydligande kring behov och genomförande

av skötsel i ett av skötselområdena är föreslagna som förtydligar hur syftet med naturreservatet ska nås.

- De ekonomiska förpliktelserna för staten (förvaltning av reservatet) kommer att öka något. Främst i form av utökad skötsel.

Inkomna remissvar

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till Vattenfall Eldistribution AB, grannfastigheten, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Motala kommun, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Motala och Östergötland samt Birdlife.

Länsstyrelsen har fått svar från Vattenfall, SGU, Skogsstyrelsen och Birdlife.

Vattenfall Eldistribution AB har meddelat att de inte har några synpunkter.

SGU avstår från att yttra sig i ärendet.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till nybildande av Långvråns naturreservat och tillstyrker att beslut tas om nya föreskrifter och att ny skötselplan fastställs enligt presenterat underlag, samt att gällande beslut med tillhörande skötselplan upphävs i samband med detta. De anser att de i beslutet föreslagna föreskrifterna och skötselplanen bedöms leda till en mer ändamålsenlig skötsel som är bättre anpassad till områdets naturtyp. Syftet och det övergripande målet, samt skötselinriktningen för naturreservatet bedöms harmonisera med bevarandemålet för natura-2000.

Birdlife är positiva till nybildningen. De skriver att området är värdefullt för flera olika fågelarter, vilket också står i skötselplanen. Där nämns rosenfink, gulspurv och buskskvätta. De anser att förslagen till beslut och skötselplan är väl genomarbetade. Föreningen tillstyrker därför remissförslagen i allt väsentligt, men vill betona vikten av en fågelinventering. Utgående från artportalen är det väldigt få rapporter av fågel från området. Förmodligen främst beroende på att det är ganska få fågelskådare som åker dit. I skötselplanen ges inventering av fåglar prioritet 2, men borde relativt enkelt kunna klassas till 1 då området är litet (endast 3,1 hektar) och därför går relativt snabbt att genomsöka. Speciellt är det häckningsperioden maj-juni som är mest intressant.

Bemötande av inkomna remissvar

Gällande **Birdlifes** synpunkt på att en fågelinventering borde få högre prioritet anser Länsstyrelsen att inventeringen av kärlväxter fortsatt ska ha högre prioritet då det ingår som en särskild del i syftet.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 ska uppnå eller bevara ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (7 kap. 28a §, andra stycket miljöbalken). Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan dock kräva tillstånd.

Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning ska en specifik miljöbedömning göras. Detta innebär att tillståndsprövningen ska föregås av ett avgränsningssamråd, samt att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas ansökan om tillstånd (6 kap. 28 § miljöbalken). MKB:n ska belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövdingen Gunilla Svantorp med naturvårdshandläggaren Marika Sjödin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Marina Verbova,

samhällsplaneraren Clara Benjaminsson, länsjuristen Anna Isaksson och antikvarien Malin Svarvar medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

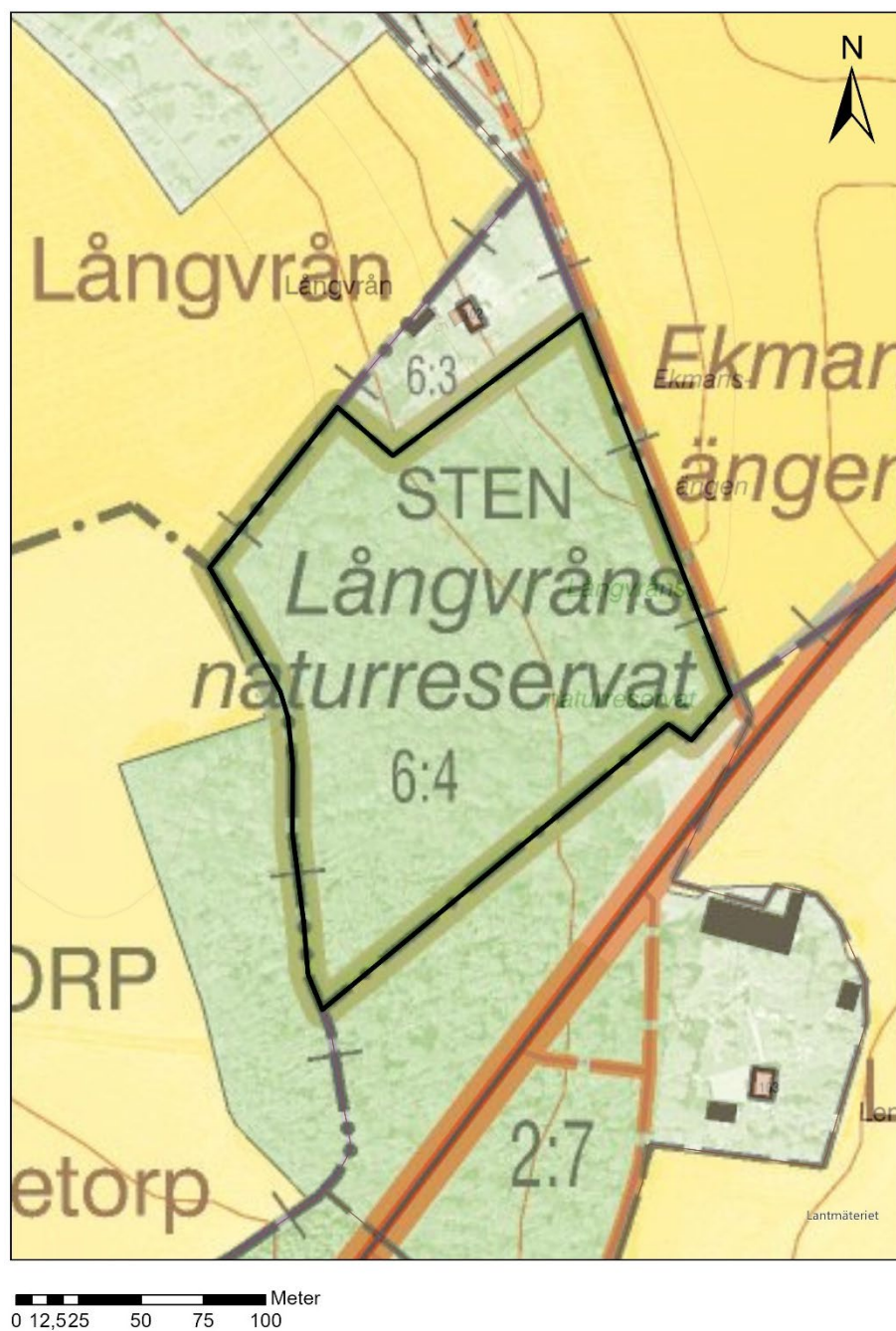
Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Sändlista
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Bilaga 1, Beslutskarta

Beslutskarta tillhörande beslut om Långvråns naturreservat, NVR-id 2001454.

Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje. © Lantmäteriet
geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Bilaga 2, Sändlista

Vattenfall, registratur.eldistribution@vattenfall.com

Johan Einar Örjan Andersson, Ekmansängen Skeppstad 102, 591 92
Motala

Sveriges geologiska undersökning, sgu@sgu.se

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Motala kommun, motala.kommun@motala.se

Naturskyddsföreningen Östergötland, Barbro Carlberg
barbro.jaxon@gmail.com

Naturskyddsföreningen Motala, c/o Inger Lundqvist, Kulla
Södergården 112, 590 28 Borensberg, ingerlundqvist@boremail.com

Östergötlands Ornitologiska förening, kontakt@ogof.se